

Upphandlingsplan 2023 - 2024

Miljönämnden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Största inköpsområden år 2021	4
Största inköpsområden 2021.....	4
Planerade upphandlingar över tröskelvärdet 2023-2024	6
Planerade upphandlingar (2023-2024).....	6
Beskrivning av systematiskt hållbarhetsarbete i upphandlingar	7
Produkt och verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas	10
Produkt och verksamhetsområden där mer hållbara inköp efterfrågas	11

Inledning

I budget 2018 beslutade kommunfullmäktige att stadens inköpsverksamhet, genom en tydlig politisk styrning, ska användas som strategiskt verktyg för att bidra till fler och bättre innovationer och att vidareutveckla det påbörjade arbetet med att uppnå sociala och miljömässiga mål. Den utredning som följde visade att ökad politisk styrning på nämndsnivå och koncernnivå kräver gemensam rapportering och planering av strategiskt angelägna upphandlingar, innovativa upphandlingar och hållbara inköp.

Samtliga nämnder ska med anledning av kommunfullmäktiges beslut årligen redovisa aktuell inköpsstatistik, planerade upphandlingar (över tröskelvärdet), hur hållbarhetshänsyn säkras i nämndens inköp och upphandlingar samt eventuella produkt- eller verksamhetsområden där mer hållbara och/eller innovativa inköplösningar efterfrågas.

Nämndernas upphandlingsplaner ska ligga till grund för stadens gemensamma planering av strategiskt viktiga inköpsprojekt. Upphandlingsplanen kommer att redovisas för kommunstyrelsen.

Malmö stad gör inköp för cirka 9 miljarder kronor om året och ska till 2030 ställa om till en mer cirkulär ekonomi där spill och avfall minimeras och energieffektivisering möjliggörs. Produkter, material och resurser ska nyttjas fullt ut, om möjligt återanvändas, och slutligen återvinnas. Upphandling är ett av stadens viktigaste strategiska verktyg i omställningen både för Malmö som organisation och för samhället i stort. Det är av vikt att staden nyttjar den möjlighet som upphandlingsverktyget ger för att kunna nå våra högt ställda mål. Genom innovativ upphandling kan Malmö stads utsläpp minskas då vi ställer krav på exempelvis förnybart bränsle, efterfrågar produkter av återbrukat material och upphandlar avtal med service och reparation där livslängden förlängs på produkter redan i vår ägo. Malmö stad som stor inköpare, bidrar också via sina inköp till att öka efterfrågan på produkter och tjänster med mindre klimatpåverkan och på så vis tillgängliggörs dessa möjligheter för fler.

Största inköpsområden år 2021

Stadskontoret arbetar aktivt med att upphandla kommunövergripande (kö) ramavtal inom samtliga inköpsområden i staden, och antalet ramavtalsområden ökar ständigt. Enligt Malmö stads *Inköpspolicy* är det respektive nämnds ansvar att inköp och upphandlingar sker enligt gällande regelverk och att kommunövergripande avtal nyttjas då hög avtalstrohet eftersträvas. För de behov som inte täcks av kommunens kommunövergripande ramavtal ska förvaltningsspecifika avtal användas. Alternativt ska avtal som samordnats av annan part, till exempel Skånes Kommuner eller ADDA, nyttjas. Hög avtalstrohet är en förutsättning för en fungerande kontroll och styrning av inköpsverksamheten. Bristande avtalstrohet kan innebära att EU-direktiv och svensk lagstiftning inte följs, att förtroendet för kommunen som köpare minskar, att staden får sämre villkor med avseende på exempelvis pris, frakt, montering, garanti, miljö etcetera. Det innebär också att det arbete som staden lägger på att skapa ramavtal inte ger önskad effekt. Avtalstrohet är inte obligatoriskt att rapportera till kommunstyrelsen. Enskild förvaltning kan dock välja att rapportera till nämnd.

För att få en överblick över stadens värdemässigt största inköpsområden ska respektive förvaltning redogöra för sina största inköpsområden år 2021 (tkr). Den del av inköpen som skett genom avrop på kommunövergripande ramavtal har noterats i tabellen. Inköp som inte avropats från stadens ramavtal har noterats i tabellen ”Inköp från annat avtal”.

Största inköpsområden 2021

Inköpsområde	Inköp från (k.ö.) avtal (tkr)	Inköp från annat avtal (tkr)	Totalt (tkr)
74500 Konsulttjänster	2 582	8 775	11 357
64600 Förbrukningsmaterial	378	420	798
74711 Företagshälsovård	564	231	795
76511 Kurs, konferens mm, momspl	14	530	544
69510 Korttidshyra av bilar o andra	0	532	532
76524 Interna konferenser	3	389	391
74551 Organisationskonsulter	0	320	320

Nedan följer en kort förklaring till de inköp som genomfört från annat avtal alltså de inköp som inte är avrop från kommunövergripande ramavtal:

74500 Konsulttjänster

Miljönämnden upphandlade konsulttjänster utöver kommunövergripande avtal med nästan nio miljoner kronor varav en av leverantörerna utgjordes av RISE som är ett oberoende, statligt forskningsinstitut. De uppdrag som beställts från RISE har utgjorts av sådana forsknings- och utvecklingstjänster som enligt 1 kap 5 § LOU faller utanför lagens tillämpningsområde. Inköpen från RISE uppgick till närmare fem miljoner kronor. Övriga inköp upphandlades av nämnden där det största avtalet uppgick till cirka 700 tusen kronor.

64600 Förbrukningsmaterial

I de fall det är möjligt köper nämnden från upphandlade sortiment. Dock finns det ibland behov av utrustning som inte omfattas av upphandlade ramavtal varför nämnden ibland behöver göra egna upphandlingar. Den största leverantören av förbrukningsmaterial levererade varor för drygt 60 tusen kronor.

74711 Företagshälsovård

Annat avtal utgörs av upphandlat personalstöd till förvaltningens medarbetare vilka saknar kommunövergripande avtal.

76511 Kurs, konferens med mera, momspliktigt

Inköpen omfattas av flera mindre inköp upp till 60 tusen kronor.

69510 Korttidshyra av bilar och andra transportmedel

Kostnaden består av leasing av bilar till nämndens verksamhet från det helägda bolaget Malmö Leasing AB.

76524 Interna konferenser

Upphandlingarna genomfördes innan det fanns ett kommunövergripande ramavtal för konferensanläggningar.

74551 Organisationskonsulter

Inköpet utöver ramavtal avsåg en tjänst som inte omfattades av ett kommunövergripande ramavtal men som blev upphandlat enligt lagen om offentlig upphandling.

Planerade upphandlingar över tröskelvärdet 2023 - 2024

För att kunna fatta stadsövergripande strategiska beslut kring upphandlingar behöver kommunstyrelsen en sammanställning av samtliga större upphandlingar som planeras i respektive nämnd. Nedan ska nämnden därför redogöra för samtliga planerade upphandlingar, över tröskelvärdet, år 2023 - 2024 samt uppskattat kontraktswärde för dessa.

Planerade upphandlingar (2023 - 2024)

Nämnden planerar inga upphandlingar över tröskelvärdet under perioden 2023 - 2024.

Beskrivning av systematiskt hållbarhetsarbete i upphandlingar

Den 1 juli 2023 planeras lagen om offentlig upphandling att ändras. Av lagändringen följer att staden ska beakta miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekter i varje upphandling. Samma skyldigheter följer även av andra lagregleringar och styrdokument såsom Agenda 2030, barnkonventionen och stadens miljöprogram och inköpspolicy.

Ett systematiskt angreppssätt är avgörande för att säkra att hållbarhetsyhnsyn tas i varje upphandling. Nedan ska nämnden därför redogöra för hur de systematiskt arbetar med hållbarhetsyhnsyn.

Nytt för årets rapportering är att nämnden ska beskriva vilka hållbarhetskrav som ställts i tidigare genomförda upphandlingar och inte vilka krav som planeras i kommande upphandlingar. Detta för att krav som regel bestäms i det operativa skedet i en upphandling snarare än innan processen är i gång.

Med hållbarhetskrav avses både miljökrav och sociala krav. För mer vägledning och information kring hållbarhetsarbete i upphandling, se Vägledning för hållbarhet i upphandling på KOMIN.

Stadskontorets upphandlingsenhet ansvarar för att säkerställa hållbarhetskrav i kommunövergripande upphandlingar/avtal. Redovisning av hållbarhetskrav i dessa upphandlingar/avtal svarar Stadskontoret för. När det gäller de upphandlingar som sker via ADDA (f.d. SKL Kommentus), Kammarkollegiet eller Skånes kommuner behöver förvaltningen inte redogöra för de hållbarhetskrav som ställts.

För förvaltningsspecifika upphandlingar som genomförs av egen personal eller via internt/externt ombud, ligger ansvaret för att uppnå en viss hållbarhetsstandard på den enskilda förvaltningen. Den följande redogörelsen avser således förvaltningsspecifika upphandlingar såväl under som över tröskelvärde och kopplar an till stadens skyldigheter att uppfylla såväl miljöprogrammet som lagkrav. Direktupphandlingar undantas i denna redogörelse.

Nämnden har inte utfört några annonserade upphandlingar under det senaste året vare sig över eller under tröskelvärde och har av den anledningen kryssat i ej relevant i tabellerna som följer.

Klimatkrav

Klimatkrav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Produkter/material med lägre klimatpåverkan vid tillverkning (exempel växtbaserade livsmedel)			X
Energieffektiva produkter/byggnader			X
Krav på förnybar energi vid produktion av produkt/bygg och anläggning			X
Hållbarhetsmärkning innehållandes klimatkrav			X
Tak för maximalt CO2-utsläpp vid nybyggnation			X

Kemikaliekrav

Kemikaliekrav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Upphandlingsmyndighetens kemikaliekrav			X
Hållbarhetsmärkning innehållandes kemikaliekrav			X
Krav för att minska spridning av mikroplaster			X
Miljöbedömning utifrån BASTA nivå BASTA, SundaHus nivå C+ eller Byggvarubedömningen nivå Accepteras			X

Kemikaliekrav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Kemikaliekrav från "Gemensamma miljökrav för entreprenader"			X

Cirkulära krav

Cirkulära krav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Välja återbrukade produkter			X
Välja produkter/material som kan återvinnas/återbrukas längre fram			X
Välja flergångsalternativ framför engångsalternativ			X
Reparationsmöjligheter			X
Cirkulär avyttring (ex. skapa system för att avyttra till återanvändning/materialåtervinning)			X
Efterfråga återvunnet material			X

Krav för hållbar mobilitet, minskat buller och minskade luftföroreningar

Krav för hållbar mobilitet, minskat buller och minskade luftföroreningar som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Cykeltransporter			X
Förnybara drivmedel – transporter och arbetsfordon			X
El, biogas eller vätgasfordon			X
Möjliggöra resor i linje med stadens resepolicy			X
Euroklass-krav och utsläppskrav på arbetsmaskiner			X

Krav för att främja biologisk mångfald

Krav för att främja biologisk mångfald som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Ekologiska livsmedel och MSC/ASC märkt fisk			X
Övriga hållbarhetsmärkningar som innehåller krav som främjar biologisk mångfald (exempelvis: FSC, PEFC, FFP)			X
Krav på grönytefaktor eller andra insatser för att främja biodiversitet vid projektering/entreprenader			X

Krav för jämlikhet och lika rättigheter

Krav för jämlikhet och lika rättigheter som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Antidiskrimineringsklausulen			X
Sysselsättningsfrämjande villkor			X
Genomför barnkonsekvensanalys i upphandlingsprocessen			X

Arbetsrättsliga krav

Arbetsrättsliga krav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Arbetsrättsliga villkor för lön, semester och arbetstid			X
Hållbara leveranskedjor (ILO:s kärnkonventioner m.fl.)			X
Krav på rättvisemärkta produkter (exv. Fairtrade)			X
Krav på systematiskt arbetsmiljöarbete			X
Etiska krav på natursten			X

Tillgänglighetskrav

Tillgänglighetskrav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Krav på universell utformning			X
Digital tillgänglighet i form av krav standarder/specifika funktioner			X
Krav på tillgängliga alternativ/lösningar			X

Upphandlingar det senaste året i vilka sociala företag har lämnat anbud

Upphandling	Socialt företag
Nämnden har inte utfört några annonserade upphandlingar under det senaste året vare sig över eller under tröskelvärdet.	

Produkt och verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas

Malmö stad genomför årligen inköp för cirka nio (9) miljarder kronor. Det innebär att stadens inköp motsvarar en väsentlig andel av stadens totala omsättning om 23 miljarder kronor. Kraften i stadens inköp är påtaglig men det krävs ökad samordning för att på ett samlat sätt fokusera på de politiska ambitionerna när det gäller social och miljömässig hållbarhet och innovativa inköpslösningar. Ett första steg är att skapa en överblick genom att nämnderna identifierar och rapporterar förslag på behov av nya inköpslösningar.

Nya (innovativa) inköpslösningar kan bli aktuella när befintliga lösningar inte är tillräckligt effektiva, har för låg kvalitet, är för dyra eller saknas helt. I sådana fall finns anledning att uppmuntra till nya lösningar.

Nya inköpslösningar behöver ta sin utgångspunkt i det behov som ska tillgodoses. Det handlar om att på ett tydligt sätt beskriva vilken funktion som ska uppnås eller tillgodoses (Vad) men utan att beskriva lösningen (Hur).

För att skapa utrymme för ett innovativt perspektiv för att uppnå de behov som staden har krävs mycket god framförhållning då upphandling av nya lösningar är tidskrävande. Det är viktigt att verksamheten är beredd att satsa såväl personellt (arbetstid) som ekonomiskt (testbädd) för att finna nya lösningar. Ett resonemang kring innovativa inköpslösningar finns i utredningen *Återrapportering - Utredningsdirektiv budget 2018 - Utredda förutsättningar för bättre politisk styrning och främjande av såväl hållbara som innovationsupphandlingar* (STK-2019-1134).

Nedan ska nämnden ge förslag på produkt- eller verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas.

Miljönämnden förslår en gemensam inköpslösning för att främja digitala mötesformer främst med avseende på möten som sker både fysiskt och digitalt, så kallade hybridmöten. I övrigt har nämnden inte identifierat några områden där nya inköpslösningar efterfrågas.

Produkt och verksamhetsområden där mer hållbara inköp efterfrågas

Nämnden ska även, utifrån förvaltningens inköpsbehov de kommande två åren, ge förslag på områden där behovet potentiellt kan lösas på ett mer hållbart sätt.

Ett förslag är att öka inköpen av produkter som går att uppgradera (till exempel datorer och mobiltelefoner som idag har kort teknisk livslängd) och öka möjligheterna att handla från leverantörer som arbetar med återbruk av till exempel kontorsmöbler. Tjänstecyklar och tjänstebilar skulle också kunna ingå i en pool för bättre utnyttjande över förvaltningsgränserna. Vidare borde leveranser från upphandlade företag i större utsträckning kunna samdistribueras till leveransadresser.